

Zdravstvena zaštita, mjere kontrole bolničkih infekcija i odgovornost osoba koje ih provode

Antonija Ezgeta, dr. med.

Zakonska regulativa

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti
- Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti
- Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja mjera za sprječavanje i suzbijanje bolničkih infekcija
- Kazneni zakon

Zakon o zdravstvenoj zaštiti

Zdravstvena zaštita obuhvaća sustav:

- društvenih, skupnih i individualnih mjera,
- usluga i aktivnosti za očuvanje i unaprjeđenje zdravlja, sprječavanje bolesti, rano otkrivanje bolesti, pravodobno liječenje te zdravstvenu njegu, rehabilitaciju i palijativnu skrb.

- European Centre for Disease Prevention and Control (**ECDC – Europski centar za prevenciju i kontrolu bolesti**) je agencija Europske zajednice, ustanovljena 2005. godine s ciljem da ojača obranu Europe od zaraznih bolesti.

Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti

- Članak 7. - Svaka pravna i fizička osoba obvezna je postupati sukladno mjerama za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti određenim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega.
- Članak 66. - Sve pravne osobe koje obavljaju zdravstvenu djelatnost, privatni zdravstveni radnici te ustanove za socijalnu skrb obvezni su osigurati higijenske i druge uvjete te provoditi odgovarajuće sanitarno-tehničke, higijenske i druge mjere za zaštitu od širenja zaraznih bolesti (bolnička infekcija).

- Članak 75. - Novčanom kaznom od 50.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako: 1. ne provodi propisane mjere za sprječavanje i suzbijanje bolničkih infekcija (članak 66. stavak 1.). Za isti prekršaj kaznit će se fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom 5.000,00 do 10.000,00 kuna.

Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja mjera za sprječavanje i suzbijanje bolničkih infekcija

- Odredbama ovoga Pravilnika propisuju se uvjeti i način obavljanja mjera za sprječavanje i suzbijanje infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi kod svih obveznika provođenja mjera te kod pružatelja usluga socijalne skrbi.
- Obveznici provođenja mjera su zdravstvene ustanove, trgovačka društva za obavljanje zdravstvene djelatnosti i privatna praksa.
- Pružatelji usluga socijalne skrbi su domovi socijalne skrbi, udruge, vjerske zajednice i druge pravne osobe koje u okviru smještaja pružaju korisnicima uslugu pojačane njege (stacionarnu njegu).

- **Bolnička infekcija** (infekcija povezana sa zdravstvenom skrbi) jest svaka infekcija pacijenta koja se javlja nezavisno o primarnom oboljenju

ili svaka infekcija zdrave osobe (zaposlenika), za koju se utvrdi da je do nje došlo kao posljedica dijagnostike, liječenja ili skrbi,

a razvije se tijekom liječenja i skrbi, nakon dijagnostičkog ili terapijskog postupka i otpusta iz bolnice/pružatelja usluga socijalne skrbi u određenom vremenskom periodu.

- Vremenski period nakon postupaka dijagnostike, liječenja i skrbi ovisi o inkubaciji određene infekcije, a točno je definiran samo za postoperativne infekcije, koje se kao bolničke smatraju ako su nastale u vremenu od mjesec dana po operativnom zahvatu, te u vremenu od jedne godine ako se radilo o operativnom zahvatu s ugradnjom implantata.
- Bolnička infekcija može se javiti u sporadičnom (pojedinačnom), epidemijskom i endemijskom obliku.
- Bolnička infekcija utvrđuje se na temelju kliničkih simptoma, mikrobioloških, laboratorijskih i drugih nalaza te epidemioloških podataka.

- **Epidemija bolničke infekcije** jest pojava dva ili više slučajeva infekcije uzrokovana istim uzročnikom, i međusobno povezana mjestom i/ili postupkom u kratkom vremenu, ovisno o vremenu inkubacije određene infekcije.
- **Endemija bolničke infekcije** jest pojava ili perzistiranje infekcija uzrokovanih istim uzročnikom, povezanih mjestom i/ili postupkom, u malom broju, ali u produljenom vremenskom javljanju.

Bolesnici s povećanim rizikom obolijevanja od bolničkih infekcija:

- kirurški bolesnici, imunodeficientni bolesnici,
- bolesnici s opeklinama,
- bolesnici u jedinicama intenzivnog liječenja i njege,
- bolesnici na hemodijalizi te infektološki bolesnici,
- nedonoščad, novorođenčad i dojenčad,
- stariji bolesnici,
- starije i nemoćne osobe,
- osobe s invaliditetom i psihičkim bolestima.

Članak 3.

Mjere za sprječavanje i suzbijanje širenja bolničkih infekcija su:

- 1. pregled i sanitarna obrada bolesnika** pri prijemu na bolničko liječenje, a prema kliničkim indikacijama, mikrobiološka i epidemiološka obrada pacijenta;
- 2. provedba sanitarno-higijenskih postupaka** pri radu te ponašanje zaposlenih, pacijenata/korisnika i posjetitelja unutar objekta obveznika provođenja mjera i pružatelja usluga socijalne skrbi;
- 3. čišćenje, pranje te provjetravanje** radnih prostorija i pripadajuće opreme;
- 4. higijena ruku, kože i sluznica;**
- 5. dezinfekcija** instrumenata, medicinskog pribora i okoline;
- 6. sterilizacija** opreme i pribora za medicinske postupke;
- 7. aseptični, antiseptički i higijenski postupci** pri radu;

- 8. prikupljanje, razvrstavanje, pranje, sterilizacija i transport rublja;**
- 9. osiguranje zdravstvene ispravnosti namirnica, uključujući vodu za piće** te sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta pripreme, čuvanja i podjele hrane;
- 10. osiguranje zdravstvene ispravnosti i kakvoće vode za potrebe hemodijalize,** sukladno posebnim propisima;
- 11. osiguranje kakvoće zraka** sukladno posebnim propisima;
- 12. dezinfekcija i deratizacija** sukladno posebnim propisima;
- 13. zbrinjavanje infektivnog otpada,** sukladno posebnim propisima;
- 14. rano otkrivanje, izolacija i liječenje osoba** oboljelih od infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi;
- 15. praćenje infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi** u odnosu na vrstu infekcije, uzročnike, populaciju pacijenata, primjenu dijagnostičkih ili terapijskih postupaka;

- 16. praćenje rezistencije** pojedinih vrsta mikroorganizama, praćenje potrošnje antibiotika te formiranje liste rezervnih antibiotika;
- 17. provođenje preventivnih i specifičnih mjera** (imunizacija, kemoprofilaksa, seroprofilaksa) te mikrobiološka kontrola žive i nežive sredine prema epidemiološkoj indikaciji;
- 18. osiguranje higijensko-tehničke ispravnosti** objekta, opreme i instalacija kao i sudjelovanje pri građevinsko-arhitektonskim rekonstrukcijama ili izgradnji;
- 19. edukacija cjelokupnog osoblja (zdravstvenog i nezdravstvenog) prilikom stupanja na posao te kontinuirana edukacija o sprječavanju infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi;**
- 20. temeljna edukacija** i kontinuirana edukacija članova Tima za kontrolu bolničkih infekcija;
- 21. zbrinjavanje** zdravstvenih i nezdravstvenih radnika koji su profesionalno izloženi potencijalno infektivnom materijalu

- Praćenje infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi odvija se prema planu kojeg donosi **Bolničko povjerenstvo i Povjerenstvo pružatelja socijalne skrbi.**
- **Tim za kontrolu bolničkih infekcija** sudjeluje u prikupljanju prijava, analizi i interpretaciji rezultata kontrole infekcija.
- Bolničko povjerenstvo i Povjerenstvo pružatelja usluga socijalne skrbi analizira rezultate najmanje jednom godišnje i daje povratnu informaciju tijelu upravljanja i zaposlenicima, kao i Povjerenstvu Ministarstva, u obliku godišnjeg izvješća.

- Edukaciju o načelima i praksi prevencije infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi moraju proći svi zdravstveni i nezdravstveni radnici koji mogu doći u kontakt s pacijentima/korisnicima ili medicinskom opremom.
- Edukacija se provodi za novozaprimljene zaposlenike, a zatim periodički prema godišnjem planu i procjeni rizika povjerenstva ustanove.

- **Osposobljavanje edukatora** zdravstvenih i nezdravstvenih radnika o sprječavanju i suzbijanju infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi u zdravstvenim ustanovama i kod pružatelja usluga socijalne skrbi koji u okviru smještaja pružaju korisnicima uslugu pojačane njege (stacionarnu njegu) provodi Referentni centar za bolničke infekcije.
- **Edukacija zdravstvenih radnika u privatnoj praksi te ostalim nestacionarnim zdravstvenim ustanovama** na području sprječavanja i suzbijanja infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi osigurava se na način da najmanje jedna medicinska sestra-medicinski tehničar odnosno nositelj privatne prakse tijekom 5 godina sudjeluje u najmanje jednom tečaju trajne edukacije s područja sprječavanja i suzbijanja infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi.

- Članak 29.

Nazočnost višestruko otpornih mikroorganizama kao uzročnika infekcije ili kolonizacije obvezno se navodi prilikom otpusta pacijenta u otpusnom pismu, kao i preporuka o daljnjem liječenju ili skrbi.

Kazneni zakon

Članak 27.

(1) Kažnjivo je postupanje s namjerom da se počini kazneno djelo. Postupanje iz nehaja kažnjivo je samo kad je to zakonom izričito propisano.

(2) Teža kazna koju zakon propisuje za težu posljedicu kaznenog djela može se izreći kad je počinitelj glede te posljedice postupao barem s nehajem.

Namjera

Članak 28.

(1) Kazneno djelo može se počiniti s izravnom ili neizravnom namjerom.

(2) Počinitelj postupa s izravnom namjerom kad je svjestan obilježja kaznenog djela i hoće ili je siguran u njihovo ostvarenje.

(3) Počinitelj postupa s neizravnom namjerom kad je svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela pa na to pristaje.

Nehaj

Članak 29.

(1) Kazneno djelo može se počiniti sa **svjesnim ili nesvjesnim nehajem**.

(2) Počinitelj postupa sa **svjesnim nehajem** kad je svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela, ali lakomisleno smatra da se to neće dogoditi ili da će to moći spriječiti.

(3) Počinitelj postupa s **nesvjesnim nehajem** kad nije svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela, iako je prema okolnostima bio dužan i prema svojim osobnim svojstvima mogao biti svjestan te mogućnosti.

GLAVA DEVETNAESTA (XIX.) KAZNENA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI

Širenje i prenošenje zarazne bolesti

Članak 180.

(1) Tko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležno državno tijelo naređuje preglede, dezinfekciju, dezinsekciju, deratizaciju, odvajanje bolesnika ili drugu mjeru za sprječavanje i suzbijanje zarazne bolesti među ljudima, odnosno za sprječavanje i suzbijanje zarazne bolesti životinja od kojih mogu oboljeti i ljudi, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti među ljudima ili prenošenja zarazne bolesti sa životinja na ljude, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko ne pridržavajući se mjera zaštite drugoga zarazi opasnom zaraznom bolešću, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

Teška kaznena djela protiv zdravlja ljudi

Članak 192.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 180. stavka 1. i 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda drugoj osobi ili je postojeća bolest znatno pogoršana, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena osobito teška tjelesna ozljeda drugoj osobi ili je kod druge osobe došlo do prekida trudnoće, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz članka 180. stavka 3. **(NEHAJ)** ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda druge osobe ili je postojeća bolest znatno pogoršana, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 4. ovoga članka prouzročena osobito teška tjelesna ozljeda drugoj osobi ili je kod druge osobe došlo do prekida trudnoće, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 4. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

ODGOVORNOST

- U širokom opisu označava moralnu i legalnu obvezu da se nešto učini ili izbjegne učiniti.

Pravna odgovornost

Etička odgovornost

- Odgovornost je odnos. Netko je nekome odgovoran za nešto.
- Nositelj odgovornosti može biti pojedinac, kolektiv ili institucija.
- Subjekt odgovornosti-nositelj može biti odgovoran za nešto, može preuzeti odgovornost za nešto, može ga se pozvati na odgovornost i, konačno, može djelovati odgovorno.
- Objekt odgovornosti je najprije čin, radnja koju netko izvršava.

- Jezgra odgovornosti leži u odgovornosti kroz drugoga i za drugoga.
- Nužnost malih dobrota, malih odgovornosti su nezamjenjive u svijetu gdje se odgovornost misli globalnim terminima.
- One spašavaju pojedinca iz osjećaja nemoći koji se pojavljuje svugdje gdje je odgovornost narasla do globalne nepreglednosti.

- Drugi me probuđuje na odgovornost.
- Odgovornost preko drugoga i za drugoga budi ideju izbora.
- Odgovornost ne dokida moju slobodu, nego je utemeljuje.
- Moram odgovoriti, a tek onda sam slobodan kad odgovorim.
Moram reći "da", ali mogu reći "ne".
- Odgovornost koja nas zove da se aktivno uključimo u ono što kađemo : „Źelimo da se nešto promjeni”.

- Odgovornost ne polazi od mene kojemu drugi stoji nasuprot, nego polazi od drugoga koji stoji nasuprot Istome.
- Poduzeti sve što mogu –poboljšati znanje u malim i malo većim stvarima, poduzeti postupke koje će drugom činiti dobro –izdiže nas iznad pravne odgovornosti.
- To što se danas događa njemu, sutra mogu biti ja.

Hvala na pažnji !